

van op uitbundige wijze getuigt – is niets teveel gezegd. En met de samenstellers van deze bundel spreek ik de hoop uit dat deze bundel fungeert als ‘een goed gewortelde stam waarop nieuw onderzoek kan worden geënt.’

Marleen Schoonderwoerd

‘Ghi Francoyse sijt hier onteert’ : De guldensporenslag, Lodewijk van Velthem. Kritische editie van de Middelnederlandse tekst uit de Voortzetting van de Spiegel historiael met inleiding en vertaling / Ludo Jongen en Miriam Piters. Leuven : Davidsfonds, 2002. -232 p. - ill. (kaarten) ; 24 cm. ISBN 90 5826 176 X Prijs: € 19,95

‘God heeft duidelijk overal de hand in, en dus ook in de Guldensporenslag. Naar Velthems stellige overtuiging moesten de Vlamingen wel winnen overeenkomstig Gods plan’ (p. 22). Zo geven de vertalers van Lodewijk van Velthems verslag van de strijd op 11 juli 1302 kernachtig aan waar het om draait in de tekst die hier is uitgegeven. God heeft bepaald dat de Fransen het onderspit moesten delven, omdat Filips de Schone een anti-pauselijke politiek voerde, dat was de les die Velthem zijn publiek voorhield. Waar de vrome Vlamingen de hulp van God of Maria inroepen als zij in nood zijn, vloeken de Fransen, roepen zij om hun koning, en verwijten zij God dat hij hen in de steek laat.

Velthem vertelt het verhaal van de Guldensporenslag in zijn *Voortzetting* van Maerlants *Spiegel historiael* in de voor die tekst gebruikelijke korte hoofdstukjes (in totaal 42 van ruim 40 tot een kleine 100 regels elk). De Middelnederlandse verstekst staat in het boek op de linkerpagina, de prozavertaling staat rechts en leest prettig. Piters en Jongen zijn erin geslaagd de toon goed te treffen (bijvoorbeeld in de episode waarin de woedende graaf van St. Pol door een ooeivaar ondergeschetten wordt, p. 75) en dat is in dit boek, dat toch voor een groot publiek bedoeld is, uitermate belangrijk. Ook de Inleiding is goed afgestemd op een publiek van niet-mediëvisten, onder meer door de vergelijking te trekken met de gebeurtenissen op 11 september 2001 en andere ‘dagen waarop de wereld veranderde’. Het bevreemdt dan wel weer een paragraaf over ‘Koningen en keizers’ aan te treffen die vooral uit jaartallen bestaat en de periode lang voor 1300 beschrijft, zonder dat duidelijk wordt waarom deze gegevens van belang zouden kunnen zijn. De opbouw van de Inleiding is verder prima en werkt goed toe naar Velthem en de specifieke aard van zijn verslag. De kaarten zijn verhelderend en het register met de eigennamen in de vertaling is zeer welkom.

In zekere zin is *Ghi Francoyse sijt hier onteert* een gelegenheidsboek, maar de makers hebben met beide handen de kans gegrepen om er een mooi leesboek van te maken, een informatief eerherstel voor een boeiende tekst van de zo vaak verguisde Velthem.

Frank Brandsma

Vanden levene Ons Heren / kritische ed. met inl., vert. [uit het Middelnederlands] en comment. door Ludo Jongen en Norbert Voorwinden. - Hilversum : Verloren, 2001. - 286 p. : ill. ; 23 cm - (Middelnederlandse tekstedities, ISSN 0929-9734 ; 8) ISBN 90-6550-643-8 Prijs: € 18,-

Als deel 8 in de reeks ‘Middelnederlandse tekstedities’ verscheen een uitgave van *Vanden levene Ons Heren*, die zonder twijfel als de opvolger zal gaan gelden van de tweedelige editie-W.H. Beuken uit 1968. Het grootste verschil tussen de twee uitgaven betreft de toegankelijkheid. Terwijl bij Beuken een oerdegelijke inleiding wordt gevolgd door een diplomatische tekstuitgave zonder woordverklaringen, zijn Jongen en Voorwinden hun publiek ter wille met een vlotte introductie, een kritische tekst en een vertaling in modern Nederlands. Het is lovenswaardig dat zij een grote kring lezers in staat willen stellen kennis te maken met een van de meest interessante werken uit de Middelnederlandse letterkunde. *Van den levene Ons Heren*, dat dateert uit het begin van de dertiende eeuw, is een opvallend levendige beschrijving in verzen van het leven van Jezus, met de nadruk op de kruisiging, waarbij het verhaal op gezette tijden onderbroken wordt door lyrische passages. In zijn bekende proloog zet de dichter, die zegt